

Ο ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Μύθος και πραγματικότητα

Τον είδαμε να φιγουράρει παντού. Ένας κοντόχοντρος και πάντα χαμογελαστός παππούς με κατάλευκη γενειάδα, ντυμένος στα κόκκινα, με μαύρες μπότες και ένα σακί γεμάτο δώρα για όλους. Έρχεται, λέει, με το έλκηθρο από τον παγωμένο βορρά, κατεβαίνει την καμινάδα και αφήνει τα δώρα την παραμονή της Πρωτοχρονιάς. Είναι ο Αϊ-Βασίλης ή όπως προβάλλεται παγκοσμίως ο Santa Claus.

• Ποια όμως είναι αυτή η φιγούρα; Είναι ο Μέγας Βασίλειος, ο μεγάλος αυτός Άγιος της Εκκλησίας μας που εορτάζει την 1η Ιανουαρίου; (...)

Όχι, βέβαια! Ο Αϊ-Βασίλης των παραμυθιών και των εμπορευματοποιημένων διακοπών δεν έχει καμία σχέση με τον ασκητικό ιεράρχη και οικουμενικό διδάσκαλο, τον Μέγα Βασίλειο, τον οποίο εορτάσαμε την 1η Ιανουαρίου και θα τον τιμήσουμε πάλι στη μεγάλη γιορτή των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου). Είναι ευκαιρία λοιπόν σήμερα να γνωρίσουμε ποιος πραγματικά είναι ο Άγιος Βασίλειος.

ΔΙΗΓΗΣΗ: Η ζωή και το έργο του Μ. Βασιλείου

• Τι ξέρετε εσείς για τον μεγάλο αυτό Πατέρα της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας, τον Οικουμενικό Διδάσκαλο, τον κορυφαίο θεολόγο του 4ου αι. μ.Χ., Αρχιεπίσκοπο Καισαρείας, έναν από τους Τρεις Ιεράρχες, προστάτες της παιδείας; (...)

Γεννήθηκε το 330 μ.Χ. στη Νεοκαισάρεια του Πόντου από την Εμμέλεια, κόρη μάρτυρα, και τον Βασίλειο, διδάσκαλο ρητορικής. Από τα εννέα αδέρφια της οικογενείας του οι πέντε είναι γνωστοί άγιοι της Εκκλησίας μας!

Τα πρώτα γράμματα τα πήρε από τον πατέρα του στην Καισάρεια και από εκεί πήγε στην Κωνσταντινούπολη, κοντά στον ονομαστό ρήτορα Λιβάνιο και στη συνέχεια στην Αθήνα, όπου σπουδάζει ρητορική, φιλοσοφία, αστρονομία, γεωμετρία, ιατρική και συνδέεται με μοναδική φιλία με τον Άγιο Γρηγόριο το Θεολόγο, ώστε ο τελευταίος να ομολογήσει: «είμαστε μία ψυχή σε δύο σώματα!». Πόσο μεγάλη ήταν η επιστημονική του μόρφωση φαίνεται από τα συγγράμματά του.

Επιστρέφοντας στην πατρίδα του γίνεται καθηγητής ρητορικής. Μπροστά του ανοίγεται μια ζωή γεμάτη ανέσεις, πλούτη και δόξα. Κάτι άλλο όμως πολύ μεγάλο και δυνατό μιλά στην καρδιά του. Η αδελφή του Μακρίνα του εμπνέει το δρόμο της αφιερώσεως στο Θεό. Βαπτίζεται Χριστιανός και ξεκινά ένα οδοιπορικό σε γνωστά κέντρα ασκητισμού της Ανατολής, για να

καταλήξει και πάλι στο ησυχαστήριο της αδελφής του στον Πόντο, εγκαινιάζοντας τη μνημειώδη αλληλογραφία του με τον Άγιο Γρηγόριο το Θεολόγο.

Το καλοκαίρι του 364 μ.Χ. χειροτονείται από τον Ευσέβιο Καισαρείας πρεσβύτερος και σε ηλικία 40 ετών εκλέγεται Επίσκοπος Καισαρείας. Τώρα είχε να αντιμετωπίσει την επικίνδυνη αίρεση του Αρειανισμού και του Αρειανού Αυτοκράτορα Ουάλη και υπερασπίζεται ό,τι είχε θεμελιώσει η Α Οικουμενική Σύνοδος. Είναι πολύ χαρακτηριστικός ο διάλογος του Μ. Βασιλείου με τον ύπαρχο Μόδεστο, απεσταλμένο του αιρετικού αυτοκράτορα. Όταν ο Μόδεστος τον απείλησε με δήμευση της περιουσίας του, εξορία, βάσανα και θάνατο, ο Άγιος απάντησε: «Περιουσία δεν έχω εκτός από αυτά τα τρίχυνα και φτωχά ενδύματα. Την εξορία δεν τη φοβάμαι, γιατί θα έχω πατρίδα μου κάθε τόπο στον οποίο θα με ρίξουν. Τα βασανιστήρια δεν θα με λυγίσουν, γιατί το σώμα μου είναι ήδη ασθενικό και δεν θα αντέξει για πολύ. Και ο θάνατος μάλλον θα είναι για μένα ευεργεσία, γιατί θα με φέρει γρηγορότερα κοντά στον Θεό».

Έργο ζωής και σημαντικός σταθμός στην πορεία του αποτελεί η ίδρυση και λειτουργία ενός κοινωνικού φιλανθρωπικού συστήματος, της Βασιλειάδας, πρότυπου κέντρου περίθαλψης και φροντίδας ανθρώπων που είχαν ανάγκη. Ο Μέγας Βασίλειος έκανε όλο το έργο της φιλανθρωπίας δίνοντας το παράδειγμα με προσωπική διακονία, μοιράζοντας την περιουσία του στους φτωχούς και μένοντας με ένα τριμμένο ράσο και λίγα βιβλία.

Καταπονημένος από την ασκητική του ζωή και την πολυποικίλη δράση του, φεύγει για την αιώνια πατρίδα σε ηλικία 49 ετών την 1η Ιανουαρίου του 379 μ.Χ. Πλήθη λαού ακόμη και ειδωλολατρών συρρέουν για να προσκυνήσουν το άγιο λείψανο.

Μας άφησε τεράστιο σε μέγεθος και σημασία θεολογικό του έργο. Διακήρυξε την ενότητα της Αγίας Τριάδος και θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους δογματικούς θεολόγους. Τα έργα του διακρίνονται σε δογματικά, ασκητικά, ομιλίες και 365 επιστολές.

***

1. Γιατί δεν έχει καμία σχέση η παγκοσμιοποιημένη και εμπορευματοποιημένη παρουσίαση του Αϊ-Βασίλη (ή Santa Claus) με την αγιασμένη μορφή του Μεγάλου Βασιλείου; Μπορείτε να επισημάνετε τις βασικές διαφορές τους; (...)

Ο Μέγας Βασίλειος...

- Είναι πρόσωπο της άσκησης: λεπτός, ολιγαρκής, με μακριά και μαύρη γενειάδα, αφού δεν πρόλαβε να γεράσει, και όχι πρόσωπο της καλοπέρασης: ευτραφής και ροδοκόκκινος.
- Έρχεται από την Καισάρεια της Καππαδοκίας και όχι από τη Λαπωνία της Φιλανδίας ή από την Ολλανδία ή άλλες χώρες της Δύσης, όπως παρουσιάζεται για καθαρά εμπορικούς σκοπούς διαφήμισης και προώθησης προϊόντων.
- Διακρινόταν όχι για το προσόν της προώθησης των εμπορευμάτων αλλά για την αγιότητα του βίου του, τη δύναμη του πνεύματός του. Υπήρξε πανεπιστήμονας της εποχής του, μέγας διδάσκαλος και απaráμιλλος παιδαγωγός, οικουμενικός διδάσκαλος.
- Ποτέ του δεν μοίρασε δώρα στα παιδιά, εφήμερα και κάποτε επιβλαβή, αλλά τους έδινε πάντοτε την απέραντη αγάπη του, τα αγαθά της παιδείας και την ευλογία του. Και έτσι κάνει πάντα όχι μια φορά μόνο το χρόνο, αλλά κάθε φορά που τον επικαλούνται.

- Δεν πετάει με έλκηθρα και τaráνδους στον αέρα, πράξη μαγική, αλλά καταπολεμά με τα συγγράμματά του τέτοια μαγικά και μη ορθόδοξα στοιχεία.
- Ήταν άγαμος και δεν χρειάστηκε ποτέ τη βοήθεια της γυναίκας του, για να μοιράσει τα δώρα, όπως ακούγεται τελευταία.
- Η πραγματική μίμηση του Αγίου είναι γνώση και μίμηση της ζωής και του έργου του και όχι μεταμφίεση με τη στολή του και συμμετοχή σε εκδηλώσεις που γελοιοποιούν και ασεβούν στην αγία μορφή του.

2. Μελετώντας τη ζωή και το έργο του Μ. Βασιλείου τι μηνύματα αφήνει σε μας σήμερα; (...)

- Τη βαθιά, άρτια και ουσιαστική μόρφωσή του. Δούλεψε σκληρά για να καλλιεργήσει τα χαρίσματα του Θεού και να αποκτήσει τη σοφία του κόσμου. Αγαπούσε ιδιαίτερα τα αρχαία ελληνικά γράμματα αλλά εκείνο που σε όλη του τη ζωή δεν παραμέλησε ποτέ ήταν η μελέτη της Αγίας Γραφής, η γνώση και η τήρηση του θελήματος του Θεού.
- Τη συνεπή, αγωνιστική, αγία ζωή του. «Η ζωή του υπήρξε φθεγγομένη και σιωπώσα παραίνεσις» (Αγ. Γρηγόριος Θεολόγος). Δηλαδή η ζωή του μιλούσε από μόνη της. Ήταν η πιο πειστική συμβουλή.
- Την πίστη και την αγάπη του στο Χριστό. Θυσίασε τα πάντα για να έχει τον Χριστό!
- Την κοινωνική και φιλανθρωπική του δράση, δίνοντας προσωπικό παράδειγμα αυταπάρνησης και προσφοράς, κάνοντας την αγάπη πράξη.
- Τη θαρραλέα ομολογία και υπεράσπιση της ορθόδοξης πίστης μας.

Ας ακούσουμε και μερικά από τα σπουδαία μηνύματά του, όπως τα βρίσκουμε στο πλήθος των έργων του:

«Αν χάσουμε χρήματα, μπορούμε και πάλι να τα αποκτήσουμε, αν όμως χάσουμε το χρόνο μας, δεν μπορούμε να τον ξαναβρούμε».

«Σε κάθε μας επίδοση ας προηγείται η πίστη στο Θεό και ας ακολουθεί η αισιοδοξία...»

«Η τίμια εργασία ωφελεί τον άνθρωπο σωματικά και πνευματικά»

«Αν δεν θεωρείς τον εαυτό σου αξιόλογο και σπουδαίο, τότε είσαι ταπεινός. Με την ταπείνωση το μηδέν γίνεται το παν. Χωρίς ταπείνωση το παν γίνεται μηδέν».

***

Στο ξεκίνημα της καινούργιας χρονιάς στέκει να μας υποδεχθεί ο Μ. Βασίλειος. Είναι πράγματι ο ιδανικότερος οδηγός. Η φωνή του αληθινή, γιατί είναι Άγιος. Πειστική, γιατί την απέδειξε με τη ζωή του. Ας τον παρακαλέσουμε θερμά να μας εμπνέει και να μας καθοδηγεί στο δρόμο της χριστιανικής ζωής και της αγάπης στο Θεό και στο συνάνθρωπο.

Σύνθημα: Ο Μέγας Βασίλειος πρότυπο σοφίας, αγιότητας και αγάπης στον Θεό και στον πλησίον.